

3. Путешествия [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://travel.tochka.net/7234-ekstrim-v-ukraine-chto-gde-i-skolko-stoit/> . – Екстрим в Україні: що и где сколько стоит.
4. Разговоры о туризме. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://vseoturizme.com/uk/priklyuchencheskij-turizm/61-zemnie-vidi.html> – Наземні види пригодницького туризму.

МАШКОВА О. В., ІВКІНА М. С.

ПРОСТОРОВІ ВІДМІННОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ АДАПТИВНОГО ТУРИЗМУ В СВІТІ

За даними ООН на 1 січня 2015 року чисельність людей з особливими потребами в світі наближається до 1 млрд. осіб і продовжує рости [5, 7], а людей старше 55 років – 1,2 млрд. осіб (загальна чисельність населення світу – 7,18 млрд. осіб). Отже, цільова аудиторія даного виду туризму є досить значною.

Організація спортивного напрямку інвалідного туризму найкраще представлена на сайтах таких громадських організацій як Міжнародна спортивна і рекреаційна асоціація для людей з церебральним паралічем, Міжнародна спортивна асоціація сліпих, Міжнародна спортивна асоціація для осіб з вадами інтелекту, Міжнародна федерація Сток-Мандевільських ігор, Міжнародна спортивна організація інвалідів на візках [6].

Що стосується рекреаційного і реабілітаційного напрямів інвалідного туризму, то в останнє десятиліття вони дуже швидко розвиваються, особливо у високорозвинутих країнах світу. Створено багато web-сайтів, які надають інформаційну підтримку і пропонують туристичні подорожі для людей з особливими потребами, найбільш повна інформація представлена на сайті –www.wheelchairtraveling.com [8].

Організація [wheelchairtraveling.com](http://www.wheelchairtraveling.com) була створена у 2006 році і працює для розширення можливостей людей з обмеженими можливостями, їх друзів і близьких, які прагнуть отримати доступ до світу пригод і відпочинку. Засновниця організації Ешлі Лін Олсон, яку паралізувало в 14 років від автомобільної аварії. Вона завжди любила пригоди, проводити час на відкритому повітрі, після травми вона створила [wheelchairtraveling.com](http://www.wheelchairtraveling.com), щоб поділитися знаннями про подорожі, щоб дати людям інструменти для планування своїх поїздок, і сьогодні, це керівництво для організації подорожей для людей з обмеженими можливостями з порадами та рекомендаціями від людей з усього світу.

На сайті представлені туристичні маршрути для людей з обмеженими можливостями для всіх туристичних макрорегіонів світу.

Зокрема, у Європейському туристичному макрореґіоні найкращими країнами для організації подорожей для людей з обмеженими можливостями є Австрія, Великобританія, Греція, Данія, Естонія, Ізраїль, Ірландія, Ісландія, Іспанія, Італія, Нідерланди, Німеччина, Португалія, Росія, Франція, Фінляндія, Швейцарія, Швеція.

У Американському туристичному макрореґіоні найкращими країнами для організації даного виду туризму є США (30 штатів), Канада, є пропозиції в Бразилії, Еквадорі, Мексиці, на Багамах, Барбадосі, Белізі, Гондурасі.

У Азійсько-Тихоокеанському для людей з обмеженими можливостями найкращими країнами для організації подорожей для людей з обмеженими можливостями є Австралія, Нова Зеландія, Японія, є пропозиції подорожей по Індії, Китаю, Непалу, Таїланд.

У Африканському туристичному макрореґіоні туристичні пропозиції є лише в Єгипті, Кенії, Марокко, Південній Африці, Танзанії.

Розглянемо деякі пропозиції більш детально.

Європейський туристичний макрореґіон надає широкий спектр туристичних подорожей для людей з обмеженими можливостями, але найпопулярнішими є культурно-пізнавальні тури.

У Європі, наприклад, яскравим прикладом уваги до інвалідів та туристам-інвалідам взагалі є Німеччина. Під скляним куполом рейхстагу передбачалася гвинтова драбина, що вела до самої верхньої точки оглядового майданчику. Але депутат рейхстагу, будучи інвалідом, наполіг на тому, щоб сходи замінили пандусом, щоб це було доступно та інвалідам. У Німеччині інвалідам у вільному використанні доступні такі культурно-дозвілєві місця, як кінотеатри, театри, цирки. Вокзали, аеропорти і взагалі всі види транспорту обладнані для подорожі інвалідів. В Ерфурті – одному з найбільших міст Німеччини, яке має середньовічну історію і представляє інтерес для туристів, на одній з пам'яток – 120 метровому мосту, забудованому житловими будинками є спеціальний транспорт для туристів – вагончики з місцями для інвалідів на 25 місць + 3 місця для інвалідних візків. Проводяться екскурсії для людей, які погано бачать, погано чують з можливістю доторкнутись.

Однією з особливостей Ерфурта є навчання інвалідів-візочників професії екскурсовода, тим самим, створюючи робочі місця для інвалідів та інтегруючи їх в соціальне життя міста. Туристів-інвалідів завжди можуть взяти багато готелів міста, які спеціально підготовлені до прийому такої категорії туристів. В самому місті і його околицях можливі прогулянки на велосипедах і комбінації велосипеда з інвалідним візком. На прикладі Ерфурта гасло «Туризм для всіх» підтримане усім містам Німеччини.

Крім Ерфурта для людей з обмеженими можливостями багато чого може запропонувати Берлін. Так як це столиця, Берлін є взірцем наслідування для інших міст. Влада витрачає багато грошей для

створення безбар'єрного міста наскільки це можливо. З 1992 року громадська транспортна мережа (метро, трамваї, автобуси) була перебудована, щоб стати доступною для людей з обмеженими можливостями. В даний час 92 з 173 станцій метро, пристосовані для інвалідних колясок. Довгострокова мета, щоб зробити всі станції, доступними для інвалідів-колясочників і сліпих людей. Більшість музеїв і театрів вже доступні. Багато ресторанів і барів оснащені туалетами для інвалідів.

Не варто випускати з уваги Північно-Східну провінцію Іспанії – Каталонію із центром у Барселоні, яка перетворюється на справжній курорт для людей з обмеженими можливостями. У Барселоні під їх потреби адаптований міський транспорт і центральні вулиці. Рада з туризму Барселони велику увагу приділяє «доступному» туризму для людей з обмеженими можливостями.

Влада Каталонії також докладає чимало зусиль для залучення таких людей в повноцінне активне життя. Для інвалідів спеціально адаптується туристична інфраструктура, видаються спеціалізовані каталоги, проводяться заходи, в тому числі спортивні. Всі центральні вулиці міста обладнані рампами, всі автобуси адаптовані, в готелях є спеціальні кімнати, зручні для інвалідів. Кожна нова станція метро має спеціальне обладнання для людей з обмеженими можливостями. Агентство по туризму багато робить спільно з іншими регіонами Іспанії і країнами. Так, програма доступного туризму, що проводиться спільно з Францією, вже діє в районі Піренейських гір. У найближчому майбутньому каталонці планують реалізувати її на узбережжі Середземного моря, підключивши до програми Італію.

Столиця Каталонії Барселона стала прикладом абсолютно доступного для інвалідів міста в культурному плані. Адаптуючи туристичні та культурні об'єкти до людей з обмеженими можливостями, збільшився не тільки туристичний потік, але і життя самих каталонців стало більш комфортним. Крім того, в Барселоні для людей з обмеженими можливостями створена потужна інформаційна підтримка, зокрема на www.barcelona-tourist-guide.com туристичному порталі – є рубрика «Готелі для людей з обмеженими можливостями в Барселоні» [2].

У Американському туристичному макрорегіоні найкращою країною для організації подорожей для людей з обмеженими можливостями є США, причому тут розвинутий як внутрішній, в'їзний, так і виїзний туризм.

Інвалідний туризм тут настільки розвинений, що для людей з обмеженими можливостями відкрита навіть одна з найбільш неприступних історичних пам'яток Сан-Франциско – колишня федеральна державна в'язниця «Алькатрас», розташована на острові на відстані милі від узбережжя Сан-Франциско. Єдиний спосіб дістатись до якої – на поромі.

Але послуги на адаптивний туризм є дуже дорогими. Зокрема, туристична компанія «Accessible Journeys» пропонує туристичну подорож до Італії на 10 діб. Вартість подорожі: 6550 \$ за людину (якщо їде 2 особи), 4450 \$ за людину (якщо їде 4 особи). У вартість туру входить: професійний водій, фургони з ліфтами або пандусами, розміщення у 4-зірковому готелі, розраховане на двомісне розміщення, щоденний сніданок, Італія ПДВ (податок на додану вартість), ліцензовані англомовні гіді, місцеві податки і збори адміністрації. Програма не включає: авіапереліт, страховку, харчування (крім сніданків), вхідні квитки в музеї, додаткові екскурсії [4].

У Азійсько-Тихоокеанському туристичному макрореґіоні для людей з обмеженими можливостями однією з найкращих країн для організації подорожей для людей з обмеженими можливостями є Японія. Для таких туристів тут багато зручностей: спуски до метро обладнані пандусами, ліфтами або спеціальними ескалаторами, громадські автобуси із спеціальними широкими дверима посередині і пандусами, таксі із спеціальними ліфтами тощо [1].

Австралія і Нова Зеландія спеціалізуються на природному, особливо пляжному туризмі, а також винному для даної категорії туристів.

У Африканському туристичному макрореґіоні цікавим є відносно новий напрямок подорожей для людей з обмеженими можливостями – сафарі-тури (Кенія, Південна Африка, Танзанія, додаток Е, рис. Е.1). У Єгипті крім популярного маршруту – відвідання пірамід, пропонується – адаптований дайвінг. Марокко спеціалізується на культурно-пізнавальному туризмі.

Погляди світової спільноти на стан людини похилого віку відображені у документах ООН, зокрема «Зробити повноцінним життя осіб похилого віку» (1991 р., Резолюція 46/91). До дозвіллевої організації пенсіонерів, зокрема, у США причетні більше 35 загальнонаціональних інституцій: Американська асоціація захисту старості (створена 1928 р.), Американська асоціація пенсіонерів (створена 1958 р., нараховує 14,5 млн. членів), Національна рада громадян похилого віку Америки (діє з 1961 р., охоплює близько 4 млн. членів), Національний альянс людей похилого віку (створений 1974 р., понад 800 тисяч учасників) та ін. Представниками зазначених організацій є профспілкові, релігійні, громадські діячі, лікарі, вчителі, бізнесмени.

Питання організації дозвілєвої діяльності у Великобританії вирішуються Національною Радою людей похилого віку та Дозвіллєвим Центром «Мекка», у Німеччині – Конгресом старшого покоління, в Канаді – товариствами та радами у справах людей похилого віку, у Китаї – Центром з проблем людей похилого віку, сільськими та міськими клубами пенсіонерів, у Японії — Національною федерацією клубів літніх осіб [3].

Але, на жаль, не дивлячись на багато позитивних прикладів організації адаптивних туристичних подорожей у високорозвинутих країнах, необхідно зазначити, що в більшості країн світу такі люди не мають можливості не лише подорожувати, а фактично залишені «за бортом» життя.

Література:

1. Готелі в Японії для людей з обмеженими можливостями <http://www.japan-accessible.com/city/tokyo.htm>.
2. Готелі для людей з обмеженими можливостями в Барселоні [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.barcelona-tourist-guide.com/en/faq/accommodation/hotels/wheelchair-accessible-hotels-in-barcelona.html>.
3. Григорьева Е.И. Особенности развития туристических программ для пожилых людей / Е.И. Григорьева, Е.С. Трифонов // Вестник Тамбовского университета. Серия : Гуманитарные науки. –2011. – Т. 104. – № 12-2. – С. 631 - 632.
4. Групова відпустка в Італії для людей з обмеженими можливостями [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.disabilitytravel.com/accessible-italy-group.htm>.
5. Загальна кількість інвалідів [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://ib.ua /tags/ 2524_invalid.
6. Казаков Д. В. Политика развития туризма для людей с ограниченными возможностями. Материалы научно-практической конференции «Проблемы и перспективы современного туризма» / В.Д. Казаков. - Тула, 2013. – С. 15 – 17.
7. По данным первого глобального доклада, в мире насчитывается миллиард инвалидов [Электронный ресурс]. - Режим доступа: <http://www.inopressa.ru/article/10jun2015/guardian/invalid.html> - назва з домашньої сторінки в Інтернет.
8. Про нас [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.wheelchairtraveling.com/about>.

НАПАДОВСЬКА Г. Ю.

ВПРОВАДЖЕННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ПРИ ВИКЛАДАННІ ГЕОГРАФІЧНИХ ДИСЦИПЛІН У ВНЗ

Нова парадигма освіти обумовила оновлення фахової освіти. Впровадження інтерактивних методик у викладання фахових дисциплін дає змогу докорінно змінити ставлення до об'єкта навчання, перетворивши його на суб'єкт. Студент стає співавтором лекції, семінарського заняття тощо. Інтерактивне навчання у вищій школі передбачає докорінну зміну методичних стереотипів, які сформувалися у викладачів та сприяє підвищенню навчально-пізнавальної діяльності студентів [1, с. 7].